

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Békésiné dr. Tóth Ilona ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Toldy Miklós ügyvéd által képviselt alperes ellen, biztosítási összeg visszafizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. június 24. napján meghozott, 10.P.27.565/2010/6. számú ítélete ellen, az alperes részéről 9. és 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 152.400 (százötvenkétezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget. Megállapítja, hogy az 580.300 (ötszáznyolcvanezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2005. március 11. óta rendelkezett a felperesnél a '2' forgalmi rendszámú gépjárműre nézve lopáskárra kiterjedő casco biztosítással. Ismeretlen elkövető 2006. május 3. és 4. között a járművet eltulajdonította. Az alperes 2006. május 8-án jelentette be kárát a felperesnek. Ekkor vállalta, hogy a rendőrségnek a jármű megtalálásáról való értesítését követő 15 munkanapon belül nyilatkozik a biztosító felé, hogy arra igényt tart-e. Kijelentette, hogy amennyiben a biztosítási szolgáltatás teljesítését követően a biztosító értesítésére 15 napon belül nem válaszol, ezzel azt fejezi ki, hogy a járműre nem tart igényt. Az alperes 2006. november 16-án 9.672.300 Ft-ot fizetett meg a biztosítási szerződésben finanszírozóként feltüntetett ... Lízing Zrt. részére.

A hamis alvázszámmal és '1' forgalmi rendszámmal ellátott gépkocsit 2007. augusztus 30-án foglalták le F. F. ...-i lakostól. A Fővárosi Főügyészség 2008. február 7-én meghozott határozatával a gépkocsit az alperes részére rendelte

kiadni. F. F. tulajdonjogának megállapítása és a jármű kiadása iránt a Somogy Megyei Bíróság előtt pert indított az eladó, valamint a biztosító és az alperes ellen. A per során keresetét megváltoztatta és a biztosítóval, illetve az alperessel szemben elállt, míg az eladótól, valamint annak beltagjától a továbbiakban kárának megtérítését kérte. A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala előtt az alperes által a jármű azonosító jellel történő utólagos ellátására irányuló közlekedésigazgatási eljárást a hatóság a Somogy Megyei Bíróság eljárásának jogerős befejezéséig felfüggesztette.

A felperes végleges keresete szerint a Ptk. 558. § (4) bekezdése, illetve 361. § (1) bekezdése alapján elsődlegesen a kifizetett 9.672.300 Ft biztosítási összeg és 2006. november 16. napjától késedelmi kamat megfizetését, másodlagosan a gépjármű kiadását kérte alperestől.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját vitatva. Arra hivatkozott, hogy a gépjárműre vonatkozó jogának a jármű-nyilvántartásba való bejegyzése iránt indított hatósági eljárás felfüggesztése folytán nem szerzett tulajdonjogot. Ennek következtében a tulajdonosi jogosítványából fakadó rendelkezési jogát sem gyakorolhatja, és nem dönthet a gépjármű kiadásáról, vagy annak megtagadásáról sem. Utalt arra is, hogy a jármű tulajdonjogáról soha nem mondott le, azt a biztosító nem szerezte meg, a Főügyészség határozatával igényét elbírálta és a javára döntött. Álláspontja szerint a biztosító teljes mértékben nem térítette meg kárát, a gépjármű jelenlegi értékét meghaladó összeggel tartozik. Ezért jogalap nélkül nem gazdagodott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a felperes javára 9.672.300 Ft, és annak 2006. november 16-tól számított késedelmi kamata megfizetésére. Indokolása szerint a lefoglalt gépkocsit az alperesnek adták ki, aki azt azóta is a birtokában tartja. A büntetőeljárás során kirendelt igazságügyi műszaki szakértő megállapította, hogy a lefoglalt, és kiadott gépkocsi azonos azzal, amelyre az alperes biztosítási szerződést kötött. A jármű tulajdonjogát érintő per már nincsen folyamatban. Így elhárult az akadálya annak, hogy az alperes kérje a jármű azonosító jellel való ellátására irányuló közigazgatási eljárás folytatását. Megállapította, hogy a felperes szolgáltatását bizonyítottan teljesítette 2006. november 16-án, ugyanakkor az alperes azóta sem adott egyértelmű választ arra nézve, hogy hajlandó-e a járművet kiadni. Abból a körülményből, hogy az alperes a járművet több mint három éve a birtokában tartja, azt felhívás ellenére sem adta ki és a forgalomba helyezése iránt eljárást kezdeményezett, arra következtetett, hogy a gépkocsit meg kívánja tartani. Ebben a jogi helyzetben azonban köteles visszafizetni a lízingcégnek átutalt biztosítási összeget, ellenkező esetben ugyanis azzal jogalap nélkül gazdagodna.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét olyan tárgyaláson hozta, amelyre szabályszerűen nem idézte meg. Állította, hogy az utolsó tárgyalási hatánapra küldött idézést a nevében ismeretlen személy vette át. Ő maga előre bejelentette, hogy a tárgyaláson külföldi tartózkodása miatt nem tud megjelenni. Kifejtette, hogy a bíróság tévesen nem vette figyelembe, hogy a járművével a jogszabályok folytán lényegében nem rendelkezik, az nem került a tulajdonába. Hangsúlyozta, hogy a jármű jelentős értékcsökkenést szenvedett, az ellopásakor állapotához képest sokkal rosszabb állapotban van. A közel 20.000.000 Ft-os vételárához képest a biztosító 10.000.000 Ft-nál kevesebbet fizetett. Ezért szükséges lenne a jármű visszaszolgáltatáskori értékének szakértő általi megállapítására.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a helyes indokaira tekintettel az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet teljes terjedelmében vizsgálta felül, mert annak nem volt első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdése].

A fellebbezés nem megalapozott.

Az ítéltáblának a fellebbezés folytán elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy történt-e olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A bírósághoz intézett beadványainak tartalma szerint az alperes a 2009. november 27-én és 2011. március 4-én megtartott tárgyalásokról bizonyosan tudomással bírt. A tárgyalási hatánapokat megelőző bejelentései értelmében ezekben az időpontokban huzamosabb idejű külföldi tartózkodása miatt nem tudott a bíróság előtt megjelenni. A tértivevény tanúsága szerint a 2011. márciusára kitűzött tárgyalásról az alperes úgy szerzett tudomást, hogy az idézését az ügyvezetésével működő cég alkalmazottja vette át. A következő tárgyalásra szóló idézését ugyanezen személy részére kézbesítették, ennek ellenére - előadása szerint - az hozzá nem érkezett meg.

A Pp. 135. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a fél a per folyamán külföldre távozott és a per vitelére belföldön lakó meghatalmazottat nem rendelt, vele szemben a mulasztás következményeit akkor is alkalmazni kell, ha a tárgyalásra megidézhető nem volt.

A jogszabály idézett rendelkezése szerint nem volt tehát akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság a 2011. június 24-ére kitűzött tárgyalást megtartsa, azon ítéletet hozzon, és a Pp. 141. § (2), illetve (6) bekezdésének jogkövetkezményét az alperes terhére alkalmazza. Az alperes mulasztása folytán a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján kizárt volt a fellebbezésében indítványozott bizonyítás elrendelése. Az ítéltáblának a fellebbezést a rendelkezésre álló adatok alapján kellett érdemben elbírálnia.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és az ítéltábla az érdemi döntésével is egyetértett. Az ítélet jogi indokait az alábbiak szerint szükségesnek tartja kiegészíteni:

A büntetőeljárás során kirendelt szakértő megállapította, hogy a lefoglalt '1' forgalmi rendszámot viselő gépkocsi azonos az alperestől eltulajdonított '2' rendszámú gépjárművel. A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény szerinti járműnyilvántartásba történő bejegyzés, illetve a nyilvántartás adatai alapján a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet szerint kiállított okirat csupán feltünteti az üzemben tartó személyét, a járműre vonatkozó tulajdonjogot azonban nem keletkeztet. A lefoglalt gépkocsi vevője a Somogy Megyei Bíróság előtt folyamatban lévő perben az alperessel szemben a keresetétől elállt. A biztosító részéről a szolgáltatás teljesítése nem eredményezhette automatikusan - a felek közötti átruházásra irányuló szerződés, vagy más jogcím nélkül - a megkerült vagyontárgy tulajdonjogának átszállását (BH 2005. 390.). Jelenleg nincs senki, aki az alperessel szemben a gépkocsira vonatkozó igényt érvényesítené. Az alperes a tulajdonjogot nem ruházta át, a gépjármű minden látszat ellenére a rendelkezésre álló adatok szerint a tulajdonából nem került ki.

A büntetőeljárás során kirendelt szakértő véleménye alapján bizonyított tény volt, hogy a biztosított vagyontárgy előkerült. A felperes igazolta a biztosítási szolgáltatása teljesítésének tényét, összegét és időpontját. Az alperes pedig nem vitatta, hogy a szerződés alapján a biztosítási összegre harmadik személy volt jogosult.

A Ptk. 558. § (4) bekezdése kimondja, hogy ha a biztosított vagyontárgy megkerül, a biztosított arra igényt tarthat; ebben az esetben azonban a kártalanítási összeget vissza kell fizetni.

A biztosított vagyontárgy megkerülése esetén a vagyontárgy és a biztosítási összeg közötti választás joga a törvény szerint a biztosítottat illeti meg. Választását szóban, vagy írásban tett nyilatkozattal, illetve szándéka ráutaló magatartással történő kinyilvánítása útján is gyakorolhatja. A Ptk. 216. § (2) bekezdése alapján nem volt akadálya annak sem, hogy erre vonatkozó megállapodásuk alapján a felek a nyilatkozattétel elmulasztását tekintsék választásnak.

A felperes a perben nem igazolta, hogy az alperest a vagyontárgy megkerüléséről értesítette. Ennek hiányában a megállapodásuk szerint az alperes nyilatkozatának elmulasztásához fűzött jogkövetkezmény sem volt alkalmazható. A nem vitás tényállás szerint az alperes sem szóban, sem írásban nem tett a választásával kapcsolatban egyértelmű nyilatkozatot. Ellenben a lefoglalás megszüntetése óta a gépkocsit a birtokában tartja, és azt a felperes igényérvényesítése ellenére sem adta ki. Mindezekből, továbbá abból a körülményből, hogy az alperes a jármű forgalomba helyezése iránt intézkedett, az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy ráutaló magatartásával a jármű megtartására irányuló

szándékát fejezte ki. Ebben az esetben azonban a törvény értelmében a kártalanítási összeget vissza kell fizetnie.

A biztosító a szerződés alapján a jármű káridőponti értékének megtérítésére volt köteles. Szolgáltatása nem terjedt ki értékcsökkenés térítésére. Annak nem lett volna akadálya, hogy amennyiben a biztosítási szolgáltatás összegével nem ért egyet, az alperes a biztosítóval szemben igényt érvényesítsen. A gépjármű eltulajdonításával összefüggésben, ennek ideje alatt bekövetkezett értékcsökkenésért azonban a biztosító nem felel. Ilyen igény a Ptk. 558. § (1) bekezdésének figyelembe vételével a kárért felelős személlyel szemben érvényesíthető.

Az előbbiekben kifejtettekre tekintettel ezért az ítélet tábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes ügyvédi munkadíjából álló perköltségét megfizetni. Ennek összegét a bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a másodfokú eljárás által indokolt képviselői tevékenységhez képest mérsékelt 120.000 Ft és áfa összegben megállapított összegben állapította meg. Az elsőfokú bíróság az alperes részére személyes költségmentességet engedélyezett, ezért a le nem rótt fellebbezési illetéket a Pp. 84. § (1) bekezdés a./ pontja, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

, 2012. október 10.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

Dr. Csóka István s. k.
Sándor s. k.
előadó bíró

Dr. Lente
bíró